

ע"פ 35032/10/15 - יחיא נסאסרה, מוסטפה נסאסרה נגד מדינת ישראל, מתלוננים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ג 35032-10-15

בפני: כב' ס. הנשיא רויטל יפה-כ"ץ, אב"ד

כב' השופטת יעל רז-לוי

כב' השופטת גילת שלו

המערערים:

1. יחיא נסאסרה

2. מוסטפה נסאסרה

על ידי ב"כ עו"ד בועז קניג

נגד

המשיבים:

מדינת ישראל

10 מתלוננים

על ידי ב"כ עו"ד עינת בלנרו, פמ"ד פלילי

מהות הערעור: ערעור על גזר דינו של בימ"ש השלום בבאר-שבע (כב' השופט רון סולקין) בת.פ. 23766-09-14 מיום 14/10/15

פסק דין

ס. הנשיא רויטל יפה-כ"ץ, אב"ד:

1. כנגד המערערים (נאשמים 1 ו-2 בכתב האישום המקורי) ושלושה אחרים הוגש כתב אישום אשר ייחס להם עבירות של תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות (בניגוד לסעיפים 274(1)(2) ו-(3) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, להלן: "חוק העונשין"); הפרעה לשוטר במילוי תפקידו (בניגוד לסעיף 275 לחוק העונשין); ותקיפת עובד ציבור (בניגוד לסעיפים 382א(ב)(1)(2) ו-(3) לחוק העונשין), במסגרת התפרעות שארעה במהלך ביצוע ניסיון לתפיסת רכוש בעקבות חוב לרשות המקומית.

הצדדים הגיעו להסכמות בכל הנוגע לנאשמים השונים, כך שנאשם 5 נמחק מכתב האישום; לגבי נאשם 3 הוצג בפני בית משפט קמא הסדר טיעון "סגור" במסגרתו עתרו הצדדים להטלת עונש מאסר על תנאי למשך 9 חודשים; ביחס לנאשמת 4 הוסכם, כי הצדדים יעתרו למאסר מותנה והתחייבות לפי שיקול דעת בית משפט; ואילו בכל הנוגע לנאשמים 1, 2 (הם המערערים) הוסכם, כי המאשימה תטען לעונש מאסר בפועל שתקרתו 7 חודשים ומאסר מותנה לפי שיקול דעת בית המשפט, ללא רכיב של עיצומים כספיים (קנס או פיצוי), בעוד ההגנה לא הייתה מוגבלת בטיעוניה.

בימ"ש קמא דן את כל אחד מהמערערים ל-7 חודשי מאסר בפועל, לעונשי מאסר מותנים, לתשלום קנס בשיעור 5,000 ₪, לחתימה על התחייבות; ולתשלום פיצוי לטובת המתלוננים בסך כולל של 25,900 ₪.

מכאן הערעור על חומרת העונש.

2. מכתב האישום המתוקן בו הודו המערערים עולה, כי בתאריך 03/09/14, סמוך לשעה 09:00, הגיעו שלושה גובי מסים מטעם מחלקת הגבייה של הרשות המקומית בה מתגוררים המערערים (עיריית רהט), בליווי ארבעה שוטרים, כאשר בידם צו לתפיסת רכוש מטעם לשכת ההוצאה לפועל, בעקבות חוב כספי לרשות המקומית. עם כניסתם לבית בו מתגוררת אחת ממשפחות המערערים, ניגש אחד מבני המשפחה (הנאשם 5, שנמחק מכתב האישום) אל הגובים וביקש לאפשר לו ללכת לרשות המקומית על מנת להסדיר את החוב (זאת במטרה למנוע את תפיסת הרכוש); הם נעתרו לבקשתו ונותרו יחד עם השוטרים בכניסה לבית.

בעודם ממתינים, הגיעו למקום המערערים יחד עם יתר הנאשמים ואחרים שזהותם לא ידועה, ונכנסו לבית המשפחה. משראו הגובים, כי בן המשפחה, שבקש ללכת להסדיר את החוב, מתמהמה, ולאחר ששוחחו עמו בטלפון והבינו, כי החוב טרם הוסדר, נכנסו אל תוך הבית והשאירו את דלת הכניסה פתוחה, על מנת לאפשר פינוי הרכוש שיעוקל. כאשר החלו בתפיסת הרכוש, התאספו המערערים והאחרים סביבם, והחלו לצעוק עליהם ולדחוף אותם, בניסיון למנוע מהם את הוצאת הרכוש. השוטרים שהיו במקום, חצצו בין המערערים והאחרים לבין הגובים, על מנת לאפשר לגובים לבצע תפקידם, אך המערערים והאחרים המשיכו לצעוק על הגובים והשוטרים ולגדף אותם; התנפלו עליהם והחלו לתקוף אותם בכך שדחפו אותם והשליכו עליהם חפצים שונים. במהלך התקיפה, הכה המערער 1 את אחד הגובים באמצעות מקל בראשו, ושוטר שניסה לחלץ את הגובה המותקף ולסייע לו, הותקף גם הוא על ידי המערערים 1 ו-2, שדחפו אותו בחוזקה. גם שוטר נוסף, שניסה להרחיק את המערערים 1 ו-2, הותקף.

בכל אותה עת היו הגובים והשוטרים נעולים בתוך הבית, תוך שהמערערים והאחרים ממשיכים לתקוף אותם מילולית ופיזית.

בניסיון להשתלט על המערערים והאחרים, ועל מנת להרגיע את הרוחות, נאלצו השוטרים להתיז לעברם גז לפלפל ולהזעיק תגבורת.

במקביל החלו להתאסף סביב הבית אנשים רבים נוספים, שהחלו לידות אבנים מחוץ לבית ודרך החלונות, תוך ניפוץ חלונות הבית, כאשר חלק מהאבנים פגעו בשוטרים. בשלב זה הגיעו שוטרים נוספים כתגבורת, ואחד מהם פתח את שער הכניסה על מנת להגיע לכיוון הבית; אז השליך הנאשם 3 אבן לעבר השוטרים, שחלפה מעל ראשו של אחד מהם.

השוטרים הגיעו לבית המשפחה, הציבו סולם מחוץ לאחד החלונות והחלו בפעולת חילוץ הכוח שהיה באותה העת נצור בבית. גם במהלך פעולות החילוץ, המשיכו המערערים והאחרים ביידי האבנים לעבר השוטרים. לאחר שחולצו הגובים והשוטרים אל חצר הבית, ובעוד המערערים והאחרים ממשיכים במעשיהם, הצטרפה הנאשמת 4 להתקהלות ותקפה גם היא את השוטרים (השליכה עליהם חפצים שונים ואבנים). בסופו של דבר, הצליחו השוטרים להשתלט על המערערים ולאזוק אותם. כתוצאה ממעשי הנאשמים נגרמה לאחד מהגובים חבלה בדמות חתך שטחי בקרקפת ולאחד השוטרים נגרמו שטף דם וכאבים במישוש באחת הידיים.

כאמור, בגין מעשים אלו הורשעו המערערים בעבירות של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, תקיפת עובד ציבור והפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

3. לבקשת הסגור הוגשו לבית משפט קמא תסקירים מטעם שירות המבחן בעניינם של המערערים.

אודות המערער 1 נאמר בתסקיר שהוגש עליו, כי הוא בן 28, נשוי ואב לשלושה, עובד בחברה משפחתית; כי הוא חש חרטה על מעורבותו באירוע, בשל המחירים אותם משלם ועלול לשלם בעתיד, ובשל קטיעת רצף חייו התקין; כי ההתרשמות הינה שהוא מתקשה לבחון את התנהלותו באופן בוגר ושקול, ולהבין לעומק את מורכבות הסיטואציה, השלכותיה ומעורבותו בה; וכי חוויית המעצר וההליך הפלילי מהווים גורם מרתיע עבורו. שירות המבחן המליץ להשית על המערער 1 עונש במסגרת צו של"צ בהיקף של 160 שעות, עונש מאסר מותנה ופיצוי לנפגעי העבירה, ולחלופין, עונש מאסר קצר בדרך של עבודות שירות.

בתסקיר אודות המערער 2, ציין שירות המבחן, כי הוא כבן 40, נשוי לשתי נשים ואב לשמונה, ומנהל עסק משפחתי. שירות המבחן התרשם, כי בעת האירוע פעל המערער 2 באופן ילדותי תוך קושי לבחון מרחב אלטרנטיבי לפעולה, נוכח הסיטואציה המשפחתית אשר הקשתה עליו להפעיל שיקול דעת; כי הוא מבטא צער וחרטה בכל הנוגע למחירים אותם משלם או עשוי לשלם בגין מעשיו; וכי חוויית המעצר וההליך הפלילי היוו גורם מרתיע עבורו. גם לגביו, המליץ שירות המבחן להשית עונש במסגרת צו של"צ בהיקף של 160 שעות, עונש מאסר מותנה ופיצוי לנפגעי העבירה, ולחלופין, עונש מאסר קצר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

4. בבואו לגזור את עונשם של המערערים, ציין בית משפט קמא, כי מדובר בעבירות חמורות, שיש בהן כדי לפגוע בשלטון החוק ובמשילות, וכי על מערכת המשפט להבטיח כי אנשי המרות (בהיותם נציגי מערכת אכיפת החוק) יוכלו למלא תפקידם ללא מורא, ולבער את הנגע של תקיפת עובדי ציבור או אנשי מרות, רק על רקע ביצוע תפקידם. עוד ציין, כי הפסיקה העמידה את מתחם הענישה בגין עבירות דומות של תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות (כפי שמתואר במקרה זה, ואשר הביאו כדי גרימת חבלה), בין שנה וחצי לחמש שנות מאסר (והפנה, בין היתר, לע"פ 5214/13 סרחאן נ' מדינת ישראל, מיום 30/12/13).

בימ"ש בחן את נסיבות המקרה שבפנינו ומצא, כי אין מקום להקל עם המערערים מעבר להקלה אליה הגיעו במסגרת הסדר הטיעון (שנערך, בין היתר משיקולים ראייתיים), כאשר התביעה העמידה את עתירתה העונשית על 7 חודשי מאסר בפועל בלבד (אף שהוא נמוך בהרבה מהרף המינימלי במתחם שנפסק בעבר); כי אין מקום להעדיף את שיקולי השיקום על שיקולי הענישה וההרתעה במקרה זה, כאשר **"שיקולי שיקום" אינם בגדר מילת קסם המצדיקה, בכל מקרה, חריגה ממתחם הענישה**; וכי אף תסקירי שירות המבחן אינם מלמדים על נטילת אחריות מלאה מצדם של המערערים.

אשר לטענת האפליה, נוכח העונש שהוטל על הנאשם 3, ציין ביהמ"ש, כי זה הורשע בעבירת עוון של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו בלבד; כי ההסדר בעניינו נומק (משיקולים ראייתיים); וכי אין ללמוד גזירה שווה מעניינו לגבי עניינם של המערערים.

אשר לנושא הפיצויים, בדיון שנערך בבית משפט קמא ביום 30/11/14, עת הוצג הסדר הטיעון עם המערערים, ציין ב"כ המאשימה, לשאלת בית המשפט, כי המאשימה לא תטען לרכיבים של עיצומים כספיים בדמות פיצוי או קנס (וכך נרשם בפרוטוקול הדיון בו הוצג הסדר הטיעון, עמ' 8 שורה 6: **"לשאלת בית המשפט, המאשימה**

לא תטען לרכיבים של עצומים כספיים בדמות קנס או פיצוי". חרף זאת, בטיעוניה לעונש (אשר הוגשו ביום 09/09/15), ביקשה המאשימה להטיל על המערערים עונש של 7 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס לשיקול דעת בית המשפט.

על אף האמור, ציין בית משפט קמא בגזר דינו, כי במסגרת ההסדר עותרת התביעה להשית על המערערים 1 ו-2 גם עיצומים כספיים, **"ובית המשפט מוצא לקבל עתירה זו, כאשר העיצומים הכספיים נדרשים במקרה זה, גם כדי לאזן במעט ההקלה המפליגה לה זכו הנאשמים במסגרת ההסדר ובעיקר - כדי ליתן ביטוי לנזקים שנגרמו לנפגעי העבירה, הן במישור הפיסי והן האימה והחרדה שהייתה נחלתם במהלך האירוע המתואר, אשר אין אלא לתארו כניסיון לתקיפה רבתי המכונה "לינץ" בשוטרים**". לכן, הורה ביהמ"ש, כאמור לעיל, כי כל אחד מהמערערים ישלם קנס בשיעור 5,000 ₪; וכי כל אחד מהם גם יפצה את ע.ת. 1 (הוא הגובה שנפגע באירוע) בסך 8,000 ₪; את ע.ת. 11 (הוא השוטר שנפגע בידו) יפצה כל אחד בסך של 3,500 ₪; וכי יתר המעורבים (8 שוטרים) יפוצו, על ידי כל מערער, בסך של 1,800 ₪.

5. טענות המערערים, כפי שהוגשו בהודעת הערעור וכפי שהושמעו בדיון ביום 09/12/15, נסובות הן על משך תקופת המאסר בפועל והן על רכיבי הפיצוי והקנס ושיעורם. המערערים טוענים, כי בית משפט קמא שגה כאשר אמץ את רף הענישה המקסימלי של טווח הענישה; כי החמיר עמם הן אבסולוטית והן באופן יחסי לעונשים האחרים שהוטלו על הנאשמים האחרים (ובעיקר על הנאשם 3), וכי עקרון אחידות הענישה אינו יכול לדור בכפיפה אחת עם העונש הנגזר עליהם. ב"כ המערערים הדגיש את המלצות שירות המבחן כפי שהובאו בתסקירים שהוגשו לבית משפט קמא, וביקש להקל בעונשם של המערערים כך שתקופת המאסר בפועל תרוצה בעבודות שירות, כשלטענתו אין הלימה בין עונשם של המערערים לבין העונשים שהושחו על הנאשמים 3 ו-4 (שהורשעו לאחר שהוצג הסדר טיעון "סגור"). לביסוס טענותיו, הגיש ב"כ המערערים פסיקה הנוגעת הן למתחם הענישה והן לביטול פסיקת פיצויים לשוטרים.

ב"כ המשיבה ציינה, בהגנותה, כי המשיבה לא עתרה לפיצוי כספי, כיוון שסברה, שמקרה זה אינו נופל בגדר המקרים שלדעת המשיבה מצריכים פסיקת פיצוי, וכי בעניין זה הפעיל בית משפט קמא את שיקול דעתו והורה על הטלת עיצומים כספיים שלא על דעת המשיבה. התובעת הוסיפה, כי הפרקליטות (ולא משטרת ישראל) בוחנת כל מקרה לגופו, ובהתאם גם מביאה את הטיעונים בפני ביהמ"ש, כאשר נשקלים, בין היתר, נסיבות תקיפת השוטרים והנזקים שנגרמו להם כתוצאה מהתקיפה.

לעניין עונש המאסר, הדגישה התובעת, כי היה על המערערים לקחת בחשבון שתקרת המתחם תאומץ על ידי בית המשפט, והסבירה, כי נוכח קשיים ראייניים נבנה מדרג ענישה בקרב הנאשמים, כאשר המדרג כולו נבנה בידיעת באי כוח הנאשמים, וההסדר בוצע על דעתם. עוד ציינה, כי לו עניינם של המערערים היה נדון בנפרד, ולא יחד עם הנאשמים האחרים בתיק, יתכן ומתחם הענישה אליו הייתה עותרת המאשימה, היה גבוה בצורה משמעותית ולכן אין להקל עמם מעבר להקלה שנעשתה עמם במסגרת ההסדר.

אשר לפיצוי שנפסק, בקשה ב"כ המשיבה, כי תישמע עמדת המתלוננים (דבר שכמובן לא התבקש בבימ"ש קמא, שכן המשיבה לא ביקשה לפסוק פיצויים בטיעוניה לעונש ולא הביאה את המתלוננים להעיד על נזקיהם.

שונים הם פני הדברים, כאשר המערערים ביקשו להתערב בפיצויים שנפסקו לטובת המתלוננים, ועל כן קמה זכותם להשמיע טענותיהם בנושא, לאחר שהוזמנו לדיון על ידי המערערים). ואכן, המתלוננים פנו לביהמ"ש, בזה אחר זה, ותארו את האירוע כחריג בעשייה הביטחונית היומיומית שלהם. לדבריהם, המערערים והאחרים שהיו עמם, הפגינו תעוזה ורצון עז לתקוף, כך שהם מצאו עצמם במצב של סכנת חיים ממשית; כי ישנן פציעות מהאירוע שלא דווחו; וכי הסיבה שלא כל המתלוננים הציגו אסמכתאות רפואיות לפגיעות גופניות, נעוצה במסירותם לעבודה ולחבריהם, כאשר היעדרות מהעבודה מסיבה רפואית, יוצרת עומס על החברים לעבודה.

לשאלה שהתעוררה במהלך הדיון, באשר למתן פיצוי לשוטרים על ביצוע עבודתם, ענו המתלוננים, כי האירוע המדובר היה אירוע חריג מאוד, ואין לפקפק בעשייתם, הנובעת ממקום ערכי שאינו תלוי בפיצוי כזה או אחר שיכול להיות שיתקבל.

6. נוכח השוני ביחס למעשי המעורבים השונים, שנקבע בהסדר הטיעון, צדק ביהמ"ש כאשר קבע, כי מעשיהם של המערערים חמורים בהרבה מאלה של האחרים, ועל כן מחייבים גם ענישה חמורה יותר. כתב האישום המתוקן, בו הודו והורשעו המערערים במסגרת הסדר הטיעון, מעלה, כי חלקם במעשי התקיפה היה משמעותי מחלקם של האחרים, הוא היה מתמשך ולא נקודתי, והם אלו שגרמו לפגיעות החמורות של השוטרים בשטח. לפיכך, ונוכח "מדרג החומרה" של מעשי המעורבים, מדרג שהיה מוסכם על המערערים ובא כוחם (שגם ייצג מעורבים אחרים בפני ביהמ"ש קמא), לא היה מקום לטעון לאפלייתם של המערערים לרעה לעומם שותפיהם לכתב האישום.

ויודגש, כי מעשיהם של המערערים ונסיבות ביצוע העבירות, כאשר התקיפה הסתיימה בפציעת חלק מהמתלוננים, טומנים בחובם חומרה רבה, כאשר המינוח בו השתמש ביהמ"ש, כי המעשים גבלו ב"לינץ" של ממש באנשי החוק, מתאר היטב את האירוע וחומרתו. המערערים נטלו חלק בתקיפה פיזית ומילולית של אנשי אכיפת החוק, בעת מילוי תפקידם, בנסיבות המעידות על תעוזה בלתי מתפשרת, חוסר כבוד למוסדות המדינה, וזילות ברשויות אכיפת החוק. ונדגיש, כי מעבר לחומרה הנעוצה בעבירות התקיפה בכלל, תקיפה של גורם האמון על אכיפת החוק, ובפרט בעת מילוי תפקידו, מתאפיינת בחומרה יתרה.

יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט ס' ג'ובראן בע"פ 9878/09, **מדינת ישראל נ' מוסא** (פסקה 26, פורסם ב-20/09/10):

"משטרת ישראל היא הלכה למעשה הגילום היום יומי של שלטון החוק במדינת ישראל, ומוטלים עליה תפקידים רבים במדינתנו רווית הקשיים, המתחים והאיומים, ונדמה כי אף גוף משטרתי במדינה דמוקרטית לא נאלץ להתמודד עם האתגרים הרבים הניצבים בפני משטרת ישראל, החל מגילוי פשעים ומניעתם וכלה בהתמודדות עם מתקפות טרור אכזריות. שוטרי משטרת ישראל, כמו אנשי שאר זרועות הביטחון, עושים לילות כימים למען שמירה על ביטחון הציבור, ועל כן מחויבים אנו לעשות ככל שניתן על מנת להגן עליהם מפני מי שמנסים להלך עליהם אימים ולפגוע בעבודתם החשובה, אשר נעשית למען כלל הציבור ולהבטחת ביטחונו האישי. ללא הגנה ראויה על אוכפי החוק לא תוכל המדינה להבטיח לציבור הרחב אכיפה יעילה של החוק והבטחת הסדר הציבור".

מעשיהם של המערערים, שכללו תקיפה בצוותא על ידי המון של ממש, שהם היו חלק ממנו, לאורך זמן לא מועט, באכזריות, של שוטרים ועובדי ציבור, שמילאו תפקידם על פי דין, הינם בבחינת התנהגות פלילית חמורה ושלוחת רסן, אשר קוראת תיגר על אושיות שלטון החוק, תוך התעלמות מופגנת מנורמות ההתנהגות הראויות שיש להקפיד עליהן. הענישה במקרים שכאלה, אמורה, לא רק לבטא את הוקעת המעשים, אלא גם להרתיע את הציבור מתקיפתם של שוטרי משטרת ישראל תוך התנהגות פורקת כל עול והעמדתם בפני סכנת חיים של ממש בעת שביצעו עבודתם על פי הדין. על בתי המשפט להגן על השירות הציבורי ועל עובדי הציבור מפני פגיעה בגופם, אך גם מפני פגיעה בכבודם ובמעמדם, וזאת על ידי הטלת ענישה של ממש, בין היתר מאחורי סורג ובריש (ר'), בין היתר, גם ע"פ 333/10 קרן סרנקו נ' מדינת ישראל, מיום 28/10/10; רע"פ 2660/05 אונגרפלד נ' מדינת ישראל, מיום 13/08/08; ע"פ 8704/08 סמי הייב נ' מדינת ישראל מיום 23/04/09).

7. אין חולק, כי עקרון אחדות הענישה, הנגזר מעקרון השוויון בפני החוק, מחייב החלת שיקולי ענישה דומים על מי שבצעו עבירות דומות, ובאותן הנסיבות, גם אם אין המדובר בעקרון סטטי וקבוע המחייב התאמה חשבונאית בין מקרה אחד למשנהו. כאשר מדובר באותו האירוע, ניתן לומר, כי יש לתת משקל יתר לעקרון אחדות הענישה, אך זאת יחד עם הפסיקה הנוהגת, אשר מהווה חלק ממכלול השיקולים אשר שוקל בית המשפט בקבעו את מתחם העונש הראוי, ותוך מתן דגש על מעשיו של כל אחד מהנאשמים במהלך אותו אירוע.

אולם, כאשר הנסיבות הקשורות במעשי הנאשמים, אשר הואשמו באותו כתב אישום, שונות, כמו במקרה שבפנינו, לא ניתן ולא צריך להטיל עונש זהה על השותפים השונים באירוע. עונשו של כל שותף ייגזר מתוך חלקו באירוע.

ובענייננו, מעשיהם של המערערים חמורים מאלו של שותפיהם, ולא היה מקום ל"שכפל" את עונשם של האחרים ולהטילו גם על המערערים, רק כיוון שהובאו לדין במסגרת אותו כתב אישום ובהתייחס לאותו אירוע בכללותו.

יתרה מכך, עונש המאסר שנגזר על המערערים רחוק מלהיות חמור נוכח מעשיהם. מה גם, שעונש זה נגזר בתוך טווח הענישה עליו הסכימו הצדדים, כאשר התערבות ערכאת הערעור במקרים שכאלה תיעשה עוד ביתר צמצום מההתערבות בענישה בכלל, הנעשית ממילא בצמצום ורק במקרים חריגים בהם ישנה סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה. וכך פסק ביהמ"ש העליון בעניין זה בע"פ 5953/13 מדינת ישראל נ' דויד אהרון (מיום 06/07/14):

"הלכה היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב במידת העונש שקבעה הערכאה הדיונית, אלא במקרים של טעות או של חריגה קיצונית מרף הענישה המקובל במקרים דומים [ראו: ע"פ 588/13 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 לפסק הדין (27.8.2013); ע"פ 3091/08 טריגר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 לפסק הדין (29.1.2009)]. כלל זה נכון ביתר בשאת במקרים בהם, כבענייננו, מדובר בגזר דין בו נפסק עונש המצוי בטווח הענישה המוסכם בהסדר טיעון, אשר בהם "נדרשות נסיבות

מיוחדות וחריגות עוד יותר כדי להצדיק את ההתערבות בעונש שנגזר [ראו: ע"פ 9048/11 מוחמד נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 5 (24.5.2012). כמו כן, ראו: ע"פ 6449/10 חן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (29.5.2011)].

8. לא כך הם פני הדברים ככל שמדובר ברכיבי הפיצוי והקנס שנפסקו על ידי ביהמ"ש קמא, וזאת אף בלא להתייחס לשאלה העקרונית שהועלתה במהלך הדיון, והיא - האם ראוי לו לביהמ"ש, שיפסוק פיצויים לשוטרים שביצעו עבודתם, גם אם לא נפגעו תוך כדי כך.

במקרה שבפנינו, סטה ביהמ"ש קמא מהסדר הטיעון במובן זה שהשית עונשים כלכליים בדמות קנס וכן פיצוי לטובת המתלוננים, מקום שכלל לא נתבקש לעשות כן ומבלי שנימק את סטייתו מההסדר. ב"כ המשיבה ציינה במפורש, שהמשיבה לא סברה שהמקרה שבפנינו הוא המקרה בו יש לבקש כי יוטל פיצוי לטובת המתלוננים, וכי הדבר נעשה לאחר מחשבה ובהתאם לנסיבות המקרה. לדבריה, כל מקרה נבחן על פי נסיבותיו, והמקרה שבפנינו לא נפל בגדרם של המקרים המצדיקים הטלת פיצוי. אשר לקנס, אמנם בטיעונים לעונש התבקש גם עונש של קנס, אך בדיון בעל פה, עת הוצג הסדר הטיעון, אמרה התובעת במפורש שהתביעה לא תעתור לעיצומים כספיים, לא קנס ולא פיצוי. די בכל אלה כדי להצדיק ביטול של הקנס והפיצויים שנפסקו.

למעלה מן הצורך אוסיף ואציין, כי ככל שבית המשפט סבור, שנפל פסול או פגם בשיקולי המאשימה עת גובש הסדר הטיעון בין הצדדים, יכול הוא לדחות את ההסדר או לסטות ממנו, תוך הנמקה ובכפוף להלכה לפיה, אמנם ביהמ"ש אינו כבול בהסדר הטיעון, אולם באין נימוקים מיוחדים לסטות מן ההסדר, המדיניות הראויה תהא להתחשב בו בגזר הדין (ר', למשל, רע"פ 2806/05 **משה דיין נ' מדינת ישראל**, מיום 20/12/05). ככלל, על בית המשפט להניח, כי המאשימה, כמי שמופקדת על האינטרס הציבורי, שוקלת שיקוליה בצורה עניינית, ומקום שבחירה לא לבקש פיצוי עבור המתלוננים, ואף הדגישה כי אין בכוונתה לעתור לפיצויים או לקנס, לא היה מקום להתעלם מההסדר ולא לנמק כלל את החריגה ממנו.

בהערה אוסיף, ובדרך אגב, כי המתלוננים - השוטרים וגובי המס, היו במקום לצורך מילוי תפקידם, וככלל נראה, כי יש לצמצם את החיוב בפיצוי, במסגרת הליך פלילי, לאנשי מרות וחוק, כאשר פגיעותיהם, בגוף או ברכוש, לא הוכחו, לא כל שכן לא נטענו. מציאות היום-יום, אותה חווים כולנו על בשרנו, ובפרט כוחות הביטחון, מעמידה את השוטרים במצבים מסוכנים, בכל יום, השכם וערב, וספק בעיני אם יש לחייב נאשמים בפיצוי על כל אירוע שכולל מגע עם שוטרים, וככל שבית המשפט פוסק פיצוי כגון זה, עליו לעשות כן במקרים שייבחרו במשורה.

ברור מדברי השוטרים ששטחו דבריהם בפנינו, כי מצאו עצמם באירוע קשה במיוחד, והערכתנו נתונה להם על כך שביצעו עבודתם בדרך ראויה ואמיצה. אין בהחלטה לבטל את הפיצויים מאומה להערכה זו שאנו חשים כלפיהם ולתודה שעל הציבור לתת להם על עבודתם וההגנה שהם נותנים לציבור מידי יום. בהחלט גם מקובל עלינו, כי שוטר שיוצא לעבודתו בבוקר, אינו צריך לצפות לכך, שכחלק משגרת עבודתו כלולה גם האופציה שיותקף על ידי מי מהציבור עמו הוא בא במגע. אך אם היה מגע שכזה, בשונה ממקרים בהם נגרמו לשוטר עקב כך נזקים של ממש (פיזיים או כספיים אחרים, כגון פגיעה ברכושו; אובדן ימי מחלה וכו'), רק במקרים

חריגים יש לפסוק לטובתו פיצוי אישי. יתכן ויש לשקול את האפשרות לפסוק פיצוי לטובת המערכת (בשונה מקנס), אך נוכח האמור לעיל, איננו מחויבים להכריע בסוגיה זו לצורך פסק הדין שבפנינו.

בנסיבות אלה, השארת רכיבי הקנס והפיצוי על כנם אינה יכולה לעמוד.

9. אשר על כן, הייתי ממליצה לחברותיי לבטל את רכיבי הקנס והפיצוי ולהותיר על כנו את רכיב המאסר בפועל שהוטל.

השופטת רויטל יפה-כ"ץ
ס. נשיא

השופטת יעל רז-לוי:

אני מסכימה.

יעל רז-לוי, שופטת

השופטת גילת שלו:

אני מסכימה.

גילת שלו, שופטת

לפיכך הוחלט על פי פסק דינה של כב' ס. הנשיא השופטת ר. יפה-כ"ץ, אב"ד.

ניתן היום, כ"ה טבת תשע"ו, 06 ינואר 2016, במעמד הצדדים.

גילת שלו, שופטת

יעל רז- לוי, שופטת

ס. הנשיא, רויטל יפה-
כ"ץ
אב"ד